

Propozycja treści, które powinny znaleźć się w „Kąciku Prawnym”

1. Informacja o kampanii Rzecznika Praw Dziecka „REAGUJ NA PRZEMOC WOBEC DZIECI. MASZ PRAWO.”

Głównym celem kampanii Rzecznika Praw Dziecka „REAGUJ. MASZ PRAWO” jest zmiana biernej postawy ludzi wobec aktów krzywdzenia dzieci oraz zmniejszenie społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy. Przemoc to nie tylko bicie, znęcanie się i wykorzystywanie seksualne dzieci. To również zaniedbywanie, karmienie na siłę lub głodzenie, przemoc psychiczna i emocjonalna. Warto byśmy otworzyli oczy i reagowali na każdy jej przejaw. Kampania powstała 25 maja 2013 r.

Więcej informacji na stronie kampanii: <http://jakreagowac.pl/>

2. Informacja o zakazie stosowania kar cielesnych

W czerwcu 2010 roku została uchwalona nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zakazuje ona stosowania kar cielesnych (również "klapsów") w wychowaniu rodzinnym przez rodziców i innych opiekunów prawnych, dodając do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego odpowiedni artykuł.

Nie przewiduje ona jednak sankcji prawnych za stosowanie kar cielesnych niepowodujących uszkodzenia ciała dziecka.

Art. 96 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego:

Osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych.

3. Informacje dotyczące procedury NIEBIESKIEJ KARTY

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli podmiotów określonych w ustawie, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zgodnie z nowymi przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245), **szkoła ma obowiązek uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty”, jeśli zaistniało podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec ucznia.**

W ramach procedury w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz grupy roboczej wchodzi przedstawiciel oświaty. Do jego zadań – w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie - należy m.in.:

1. udzielanie kompleksowych informacji o:

- możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2. prowadzenie rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowanie tych osób o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;

3. diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;

4. udzielanie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

4. Najważniejsze prawa i obowiązki ucznia

- Statut szkoły
- Szkolne regulaminy

5. Informacje dotyczące stalkingu i cyberprzemocy:

Stalking jest to powtarzające się uporczywe nękanie poprzez rozmaite formy naruszenia wolności osobistej i prywatności drugiej osoby, wywołujące u prześladowanego niepokój, skrupowanie, dyskomfort fizyczny i psychiczny. W psychologii określany jest jako „przemoc emocjonalna”, „nękanie na tle emocjonalnym”, „uporczywe nękanie” oraz „prześladowanie na tle emocjonalnym”.

Są to, między innymi: rozmowy telefoniczne, wysyłanie sms-ów, listów i e-maili; groźby, zachowania agresywne, śledzenie, nękanie, obserwowanie i szkodzenie. Zachowania te przyjmują charakter ciągły i powodują strach i skrupowanie.

Stalking jest przestępstwem!

Mówi o tym artykuł 190a Kodeksu Karnego:

§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Do przestępstwa stalkingu zaliczana jest również cyberprzemoc.

Cyberprzemoc to ośmieszanie, nękanie, poniżanie kogoś przy użyciu Internetu lub telefonu komórkowego.

Do działań określanych jako cyberprzemoc zalicza się m.in.:

- wyzywanie, straszenie poniżanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu;
- robienie komuś zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jego zgody;

- publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które kogoś obrażają lub ośmieszają;
- podszywane się pod kogoś w Sieci.

6. Porady dla młodych internautów:

PRAKTYCZNE PORADY DLA MŁODYCH INTERNAUTÓW:

1. Nigdy nie podawaj w Internecie swojego prawdziwego imienia i nazwiska. Posługuj się nickiem, czyli pseudonimem, internetową ksywką.
2. Nigdy nie podawaj osobom poznanym w Internecie swojego adresu domowego, nr tel. Nie możesz mieć pewności, z kim naprawdę rozmawiasz!
3. Nigdy nie wysyłaj nieznanym swoich zdjęć. Nie wiesz, do kogo naprawdę trafią.
4. Jeżeli wiadomość, którą otrzymałeś jest wulgarna lub niepokojąca nie odpowiadaj na nią. Pokaż ją swoim rodzicom lub innej zaufanej osobie dorosłej. Pamiętaj, że nigdy nie możesz mieć pewności, z kim rozmawiasz w Internecie. Ktoś kto podaje się za twój rówieśnik w rzeczywistości może być dużo starszy i mieć wobec ciebie złe zamiary.
5. Kiedy coś lub ktoś w Internecie cię przestraszy, koniecznie powiedz o tym rodzicom lub innej zaufanej osobie dorosłej.
6. Spotkania z osobami poznanymi w Internecie mogą być niebezpieczne! Jeżeli planujesz spotkanie z internetowym znajomym pamiętaj, aby zawsze skonsultować to z rodzicami!!! Na spotkania umawiaj się tylko w miejscach publicznych i idź na nie w towarzystwie rodziców lub innej zaufanej dorosłej osoby.
7. Uważaj na e-maile od nieznanych Ci osób. Nigdy nie otwieraj podejrzanych załączników i nie korzystaj z linków przesłanych przez obcą osobę! Mogą na przykład zawierać wirusy. Najlepiej od razu kasuj maile od nieznanomych.

7. Informacje dotyczące groomingu:

Child grooming jest niedawno wprowadzonym do polskiego systemu prawnego przestępstwem, które polega na uwodzeniu dzieci przez Internet celem późniejszego zmuszania ich do prostytucji, pornografii lub wykorzystywania seksualnego. Nowelizacja Kodeksu karnego uwzględniający nowy typ przestępstwa o charakterze seksualnym, w którym pokrzywdzonymi są małoletni miała miejsce w 2010 r.

Art. 200a. § 1. Kto w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 197 § 3 pkt 2 lub art. 200, jak również produkowania lub utrwalania treści pornograficznych, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej nawiązuje kontakt z małoletnim poniżej lat 15, zmierzając, za pomocą wprowadzenia go w błąd, wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania sytuacji albo przy użyciu groźby bezprawnej, do spotkania z nim, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Kto za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej małoletniemu poniżej lat 15 składa propozycję obcowania płciowego, poddania się lub wykonania innej czynności seksualnej lub udziału w produkowaniu lub utrwalaniu treści pornograficznych, i zmierza do jej realizacji, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 200b. Kto publicznie propaguje lub pochwała zachowania o charakterze pedofilskim, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Należy pamiętać, że bezpieczeństwo dzieci korzystających z Internetu w dużej mierze zależy od rodziców i opiekunów. Aby sieć była bezpiecznym narzędziem wykorzystywanym przez małoletnich, powinniśmy pamiętać o kilku zasadach, m.in.:

- odkrywajmy Internet razem z dzieckiem,
- nauczmy dziecko podstawowych zasad bezpieczeństwa w Internecie,
- rozmawiamy z dziećmi o ryzyku umawiania się na spotkania z osobami poznanymi w sieci,
- nauczmy swoje dziecko ostrożności przy podawaniu swoich prywatnych danych,
- zgłaszajmy na Policję nielegalne i szkodliwe treści.

8. Przepis dotyczący zniewagi:

Art. 216 Kodeksu Karnego. §1. Kto znieważa inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga ta do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§2. Kto znieważa inną osobę za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

- Przesłębstwo zniewagi może być popełnione przez każdego, a więc również przez ucznia.
- Przez zniewagę należy rozumieć takie zachowanie, które- według powszechnie przyjętych ocen- stanowi wyraz pogardy dla drugiego człowieka.
- Zniewagi można dopuścić się słowem, gestem, pismem, rysunkiem (np. obraźliwa karykatura nauczyciela na tablicy, ale również upokarzanie ucznia słowami "ty debilu, bezmózgowcu" itp.)

9. Informacje dotyczące fałszerstwa dokumentu:

Art. 270 Kodeksu Karnego. §1. Kto, w celu użycia za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument lub takiego dokumentu jako autentyczny używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Przykładem fałszerstwa dokumentu jest m.in. podrobienie podpisu rodzica pod usprawiedliwieniem, lub podpisu nauczyciela.

10. Informacje dotyczące znęcania się fizycznego i psychicznego.

Art. 207. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Znęcanie się jest działaniem lub zaniechaniem polegającym na umyślnym zadawaniu bólu fizycznego lub dolegliwych cierpień moralnych, np. bicie, głodzenie, znieważanie (przezywanie, wyzywanie, dokuczanie), wyrzucenie z mieszkania.

11. Informacje dotyczące rozboju:

Art. 280 Kodeksu Karnego

1. Kto kradnie, używając przemocy wobec osoby lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Rozbój- to kradzież połączona z użyciem przemocy wobec osoby lub groźbą natychmiastowego jej użycia albo dokonana poprzez doprowadzenie człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności. (np. popchnięcie kogoś i zabranie nawet złotówki jest rozbojem)

12. Informacje dotyczące bójki:

Każda szkolna bójka jest PRZESTĘPSTWEM!

Art. 217. § 1. Kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

13. Przepis dotyczący groźby karalnej:

Art. 190 Kodeksu Karnego. § 1. Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

15. Umieszczenie artykułu dotyczącego obcowania płciowego z małoletnim:

Art. 200.. § 1. Kto obcuje płciowo z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Każdy, kto obcuje z małoletnim poniżej lat 15 wypełnia znamiona tego przestępstwa.

14. Informacje dotyczące kradzieży, posiadania narkotyków:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Art. 58. §1. Kto, wbrew przepisom ustawy, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia albo umożliwia ich użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu lub nakłania go do użycia takiego środka lub substancji albo udziela ich w znacznych ilościach innej osobie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 59. §1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Art. 62. §1. Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 64. §1. Kto zabiera, w celu przywłaszczenia, środki odurzające, substancje psychotropowe, mleczko makowe lub słomę makową, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

15. Informacje dotyczące demoralizacji

Z demoralizacją mamy do czynienia wtedy, gdy w zachowaniu małoletniego stwierdzono:

- podziw dla złych czynów;
- cynizm;
- brawurę;
- nieżyczliwy stosunek do człowieka;
- wagary;
- używanie wulgaryzmów;
- palenie papierosów;
- spożywanie alkoholu;
- popełnianie przestępstw.

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich przewiduje, że zwalczanie demoralizacji nieletnich powinno być realizowane przy pomocy środków wychowawczych i poprawczych.

Środki wychowawcze mogą być stosowane wobec nieletnich, którzy wykazują objawy demoralizacji, jak również wobec tych, którzy popełnili czyn karalny.

Środki wychowawcze to:

- upomnienie;
- zobowiązanie do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia szkody, przeproszenia pokrzywdzonego, podjęcia nauki lub pracy, zaniechania używania alkoholu lub środków odurzających;
- nadzór rodziców;
- nadzór organizacji młodzieżowej, osoby godnej zaufania;
- nadzór kuratora;
- skierowanie do ośrodka terapeutycznego lub ośrodka kuratorskiego;
- zakaz prowadzenia pojazdów;
- przepadek rzeczy uzyskanych z popełnienia czynu karalnego;
- umieszczenie w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo ośrodka szkolno-wychowawczym.

Przez czyn karalny rozumie się przestępstwa (w tym również skarbowe), określone między innymi w następujących artykułach kodeksu wykroczeń:

- art. 51- zakłócanie porządku publicznego;
- art. 69 - przeciwko instytucjom państwowym (niszczenie znaków umieszczonych przez organ państwowy)
- art. 74 i 76 - przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, np. uszkodzenie znaku drogowego, rzucanie kamieniami w pojazd mechaniczny będący w ruchu;
- art. 119, 122, 124 - przeciwko mieniu, np. kradzież, paserstwo, niszczenie cudzej rzeczy, gdy jej wartość nie przekroczy 250 zł;
- art. 133 - przeciwko interesom konsumentów, np. nabycie biletów na imprezy w celu odsprzedaży z zyskiem;
- art. 143 - przeciwko urządzeniom użytku publicznego, np. zniszczenie oznaczenia nazwy ulicy.

Proponuje się, aby w kąciku znalazła się także „korczakowska skrzynka”, do której uczniowie mogliby, anonimowo, wrzucać karki z pytaniami i informacjami o zagrożeniach, z jakimi spotkali się w szkole lub poza nią.

I

Powyższa informacja została opracowana na podstawie materiału, nadesłanego przez Aleksandrę Nowak – uczennicę I LO w Jarosławiu

